

GEZAMENLIJK FUSIE-TRAJECT VOEDT HET GEVOEL BIJ HET MAATSCHAPPELIJK BELANG

In Zuidoost-Brabant onderzoeken zes scholen(gemeenschappen) met in totaal elf vestigingen in de regio, een bestuurlijke fusie. Het betreft het Commanderij College in Gemert en Beek en Donk, het Willibrord Gymnasium in Deurne, het Jan van Brabant College in Helmond en het Stedelijk College en de Internationale school in Eindhoven met het Strabrecht College in Geldrop. De besturen van de drie onderwijsstichtingen waartoe die scholen behoren, hebben in januari 2021 een intentieovereenkomst ondertekend om de haalbaarheid van zo'n bestuurlijke fusie te onderzoeken. Rond de zomervakantie van 2021 wordt de knoop daarover doorgehakt; de bestuurlijke fusie zou dan op 1 januari 2022 kunnen ingaan.

Als er groen licht komt voor deze bestuurlijke fusie, is het de derde op een rij. Als eerste diende zich in 2019 de krachtenbundeling aan van de Eindhovense Internationale School, het Stedelijk College (samen SVPOZN) en het naburige Strabrecht College (Geldrop). Dit resulteerde in de Stichting Internationaal & Lokaal Funderend Onderwijs (SILFO, 4500 leerlingen), per 1 augustus 2020. Daarna volgde de bestuurlijke fusie tussen het Commanderij College in Gemert-Bakel/Laarbeek en het Willibrord Gymnasium in Deurne, per 1 januari 2021 (Onderwijsstichting De Peel, 3000 leerlingen). En als derde het liaison met het Jan van Brabant College in Helmond (1500 leerlingen), dat kan uitmonden in de grootschalige besturenfusie die nu onderzocht wordt. Arn Bressers, bestuursvoorzitter van De Peel en Meine Stoker, bestuursvoorzitter van SILFO, over het hoe en waarom van deze drietrapsraket.

**'MAATSCHAPPELIJK GEZIEN ZIJN BESTUREN GEZAMENLIJK
VERANTWOORDELIJK VOOR HET BREDE ONDERWIJSAANBOD
IN DE REGIO'**

beoogde situatie
per 1 januari 2022

Eén bestuur met zes scholen(gemeenschappen) in Zuidoost-Brabant
Zes brins: 25MG, 00NE, 14LF, 01XL, 20 BK en 02QP

verkenning bestuurlijke fusie
in 2021

Onderwijsstichting
De Peel

SILFO

Jan van Brabant

bestuurlijke fusies
in 2020 en 2021

Commanderij
College

Willibrord
Gymnasium

SVPOZN: Stedelijk College
en internationale school

Strabrecht
College

EEN LEERLING ZEI: 'JULLIE ZIJN VOORAL ONDER DE MOTORKAP BEZIG OM TE ZORGEN DAT DE AUTO GOED BLIJFT RIJDEN'

VAN URGENTIE NAAR AMBITIE

In Zuidoost-Brabant en met name de minder stedelijke gebieden is al enkele jaren sprake van leerlingendaling. Het Strabrecht College in Geldrop had in 2013 nog zo'n 1700 leerlingen, nu zijn dat er goed 1000. Het Willibrord Gymnasium in Deurne heeft minder te lijden van leerlingendaling, maar was als eenpitter met 440 leerlingen kwetsbaar. De komende jaren daalt het aantal leerlingen verder. Arn Bressers: "De leerlingendaling die het Commanderij College al achter de rug heeft is zo'n 10 procent, maar er komt nog 15-20 procent aan demografische krimp aan, de komende tien jaar. Welke interventies ga je dan als bestuurder doen om de kwaliteit te behouden? Met samenwerking dan je risico's in en kun je meer bereiken. Een leerling van het Willibrord verwoordde het nog duidelijker: 'Jullie zijn vooral onder de motorkap bezig om te zorgen dat de auto goed blijft rijden' ..."

De betrokken scholen kennen elkaar al jaren vanuit het Brabantse ORION-scholennetwerk. Dit onafhankelijke, regionale samenwerkingsverband werkt ook met subregio's waarin het gesprek over onder meer de maatschappelijke opgave en onderwijsvernieuwing plaatsvindt tussen scholen die elkaars buur zijn. Een logische opdeling, stelt Arn Bressers: "Geografisch kun je het meeste bereiken!" Begin 2019 was er al een gesprek tussen de huidige partijen, Bressers was toen bestuurder van het Commanderij College. Meine Stoker, bestuursvoorzitter van SILFO vertelt: "Het Strabrecht College in Geldrop, was op dat moment al klaar voor een volgende (eerste) stap. Dat leidde tot de bestuurlijke fusie met het Stedelijk College en de Internationale School in Eindhoven. Het zoeken naar verbinding is voor SILFO een principieel punt. Het openbaar onderwijs is maar heel beperkt aanwezig in de regio: Het Stedelijk College in Eindhoven en het Jan van Brabant College in Helmond, meer is er niet. Het Strabrecht biedt algemeen bijzonder onderwijs; dat past goed en voelt als uitbreiden binnen dezelfde familie." Stoker benadrukt dat er in de regio wat te kiezen moet blijven voor leerlingen en ouders qua signatuur en methodieken. Bressers: "Maatschappelijk gezien zijn besturen gezamenlijk verantwoordelijk voor het brede onderwijsaanbod in de regio."

IN VOGELVLUCHT!

In Zuidoost-Brabant onderzoeken zes scholen(gemeenschappen) met in totaal elf vestigingen in de regio, een bestuurlijke fusie. Het betreft het Commanderij College in Gemert en Beek en Donk, het Willibrord Gymnasium in Deurne, het Jan van Brabant College in Helmond en het Stedelijk College en de Internationale school in Eindhoven met het Strabrecht College in Geldrop. De besturen van de drie onderwijsstichtingen waartoe die scholen behoren, hebben in januari 2021 een intentieovereenkomst ondertekend om de haalbaarheid van zo'n bestuurlijke fusie te onderzoeken. Rond de zomervakantie van 2021 wordt de knoop daarover doorgeslagen; de bestuurlijke fusie zou dan op 1 januari 2022 kunnen ingaan.

Meine Stoker, bestuursvoorzitter SILFO

BESTUURLIJKE FUSIE 1: SVPOZN EN HET STRABRECHT COLLEGE

ONDERWIJS IN DE BRAINPORT-REGIO

Meine Stoker zoomt in het licht van de bestuurlijke fusie tussen het Stedelijk College en de Internationale School in Eindhoven (SVPOZN) met het Strabrecht College in Geldrop, nadrukkelijk in op de begrippen kwantiteit en kwaliteit: "Zowel in de breedte als in de diepte kunnen we van elkaar leren. Het Stedelijk biedt tweetalig onderwijs en het Strabrecht College biedt gepersonaliseerd onderwijs aan geïnspireerd door Kunskapsskolan. Pluspunt is dat je elkaar nu treft binnen één stichting." Stoker wijst achtereenvolgens op de terugloop van het leerlingen-aantal in de regio en de status van Eindhoven als tech-stad. Bedrijven als ASML, NXP en Philips trekken diverse expats en arbeidsmigranten aan en het (internationaal) voortgezet onderwijs profiteert hiervan: "De rol die we binnen de Brainport-regio spelen kan alleen maar versterkt worden in gezamenlijkheid van scholen, in het belang van de leerlingen."

Een bestuurlijke fusie maakt het mogelijk om de eigenheid van de scholen te behouden, maar wel vanuit een sterker overkoepelend geheel: "Een aanstelling binnen een dergelijke constructie

maakt dat je nog eens van plek kunt wisselen, binnen hetzelfde vak of je kunt bijvoorbeeld doorgroeien naar een teamleidersfunctie.” Hij wijst ook op de stafdiensten die elkaar kunnen versterken: “Wij hebben bijvoorbeeld een fulltime kwaliteitsmedewerker, een afdeling inkoop, een controller. Dat maakt dat je richting MR, raad van toezicht, inspectie, ouders en personeel veel beter verantwoording kunt afleggen.” Stoker noemt de vier-, acht- en twaalfmaandsrapportages en onder meer de KPI's en KKI's: Kritische Prestatie- en Kwaliteitsindicatoren. “Het is niet alleen meeliften op, maar ook inbreng hebben in!”

‘WIL JE TROUWEN?’

De eigen identiteit van een school - zoals het Strabrecht, dat recent onderdeel is geworden van het bestuur - wil Stoker ook aanmerken als belangrijk aandachtspunt in het fusieproces: “Ik vind dat je als bestuur scholen moet faciliteren en inspireren. Heel bewust zit ik ook wekelijks een halve dag op het Strabrecht College, dat is voor mij mede een manier om het vertrouwen uit te spreken richting de directie daar. Ik heb twintig tot vijftwintig gesprekken gevoerd met mensen om de school echt te leren kennen. Wat beweegt de collega's daar; waar liggen zorgen en waar is men trots op! Als je elkaar treft bij de koffie, krijg je ook gelijk een ‘gezicht’ voor de mensen. Je moet er ook voor waken dat je eigen initiatieven van mensen niet doodslaat. Dat is best een heikel punt, het sluipt er, met alle goede bedoelingen, soms gemakkelijk in.” Meine Stoker onderstreept: “Je kunt niet alle informatie ophalen met onderzoeken, een schoolcultuur moet je vooral zelf ervaren, in de praktijk. Het moet klikken.”

Hij haalt voor de bekende intentieverklaring de metafoor van verkering en ondertrouw aan. En hint dan op het besluit tot bestuurlijke fusie, met het officiële aanbod: ‘wil je echt met me trouwen?’. Je moet je in dit proces laten begeleiden door een onafhankelijke procesbegeleider, want dan ben je als bestuurder ook echt participant.”

Arn Bressers, bestuursvoorzitter Onderwijsstichting De Peel

BESTUURLIJKE FUSIE 2: COMMANDERIJ COLLEGE EN HET WILLIBRORD GYMNASIUM

NATUÚRLIJK WERKEN WE SAMEN

Arn Bressers blikt terug op de tijd dat hij aantrad als bestuurder voor het Commanderij College (januari 2019), en de maatschappelijke opdracht voor de streek, het platteland: “Voor het Willibrord Gymnasium in Deurne gold een continuïteitsrisico, en als er een urgentie is, dan gebeurt er ook iets!”, vertelt hij monter. “Een intensieve samenwerking van Willibrord met het Macropedius (havo/vwo in Gemert), levert uiteindelijk veel op voor leerlingen en personeel van beide scholen. En ja, samenwerking kan natuurlijk ook zonder bestuurlijke fusie maar het gaat zoveel makkelijker als je één stichting bent.” Sinds 1 januari 2021 is de bestuurlijke fusie een feit en vallen het Willibrord Gymnasium en het Commanderij College (drie locaties) onder de vlag van Onderwijsstichting De Peel. “Sommige medewerkers hielden we omwille van de flexibele schil maar kort in dienst, maar vanuit de kwaliteitsgedachte en goed werkgeverschap, kunnen we ze nu behouden. Ook in het onderwijs voor anderstaligen - de aanwas fluctueert - kunnen we nu een mooie combinatie maken.” De bestuurlijke fusie neemt bovendien het ‘jullie-wij gevoel’ weg, vertelt Bressers: “Het is nu heel natuurlijk dat we samenwerken. Natúrlíjk werken we samen! Het Commanderij-gymnasium in Gemert is bijvoorbeeld weer heel anders dan het categoriaal gymnasium van het Willibrord; dit betekent ook weer versterking voor samenwerking met basisscholen op onder meer het thema hoogbegaafdheid.”

ONDERWIJS VOOR ALLE LEERLINGEN IN DE REGIO

Bressers heeft ook de ambitie om voor leerlingen uit Bakel onderwijs te verzorgen in Gemert en daar ‘een sterker fundament’ te vestigen, een geheel. De twee vmbo-locaties binnen de stichting werken al ruim twintig jaar intensief samen. De insteek is dat het Willibrord ook nauwer gaat samenwerken met het Macropedius. Met deze vier locaties is er ‘meer balans’ binnen de schoolgemeenschap aangebracht: “Daarmee dien je ook een maatschappelijk belang voor de regio.” Bressers: “We zijn een algemeen bijzondere scholengemeenschap. Pluriform. De culturen van het Commanderij College en het Willibrord Gymnasium lijken erg op elkaar en dat is enorm helpend in het proces.” Daarnaast wordt ook de samenwerking met po-besturen verder vormgegeven.

BESTUURLIJKE FUSIE 3: SILFO, DE PEEL EN HET JAN VAN BRABANT COLLEGE

HET GEZAMENLIJKE VERVOLG

Anticiperend op een volgende bestuurlijke fusie, hebben SILFO en Onderwijsstichting De Peel al slimme keuzes gemaakt, bijvoorbeeld op het terrein van ondersteuning. Zo werken de betrokken scholen sinds januari 2021 allemaal in AFAS. Contracten en huisvesting zijn op termijn ook te integreren net als de aanbesteding van leermiddelen. Daarnaast zijn er andere zaken die om tijd en aandacht vragen zoals: “de GMR-vorming per 1 januari (duurde vijf maanden), bij SILFO loopt dat ook nog.”

Bressers benoemt een aantal lessen op basis van de eerdere fusie-ervaring die goed van pas komt bij de volgende stappen. Hij wijst ook op het belang van elkaar begrijpen en voegtijdig in gesprek gaan over wat je wilt bereiken: “Het is van belang om uitgangspunten heel tijdig te formuleren, in een soort van contract. Waak ervoor om ‘hot potatoes’ niet door te schuiven. Verder benoemt Bressers het belang van de betrokkenheid van gremia en partners binnen en buiten de school: “Er is contact met toezichthouders samen, maar er is ook contact tussen toezichthouders onderling, een quick-win. Ook hebben we er bewust voor gekozen om de gemeenten in een vroeg stadium te informeren over onze plannen. Door gezamenlijk dit traject te doorlopen, groeit het gevoel bij het maatschappelijk belang.”

De stappen die het Jan van Brabant College nu richting SILFO en Onderwijsstichting De Peel neemt, hebben ook alles te maken met demografische ontwikkelingen. Op dit moment ligt er een intentieverklaring voor een samengaan. Bressers: “Als grotere speler sta je sterker bij het sluiten van partnerschappen met het bedrijfsleven. De overgangen richting het basis- en het vervolgonderwijs zijn ook nog beter op elkaar af te stemmen. En scholen kunnen op termijn samen activiteiten organiseren en duurder machines voor techniek delen”, somt hij een aantal voorbeelden op.

Het tijdspad voorziet in een voorgenomen besluit (juni 2021) en een bestuurlijke fusie per 1 januari 2022. Voor het openbaar onderwijs zijn ook B&W en achtereenvolgens de gemeenteraad (van Helmond, Jan van Brabant) aan zet. Meine Stoker: “Een goede afstemming over het proces tussen de wethouders en gemeenteraden van Eindhoven en Helmond is dan een voorwaarde om een eventuele vertraging in het proces voor te zijn.”

✉ bestuur@silfo.nl

✉ bestuur@commanderijcollege.nl

